

BESTE EDITH,

Een welvarend en duurzaam Nederland? Dat kunnen we nú regelen als het nieuwe kabinet ambitieus en slim te werk gaat. Kunt u als verkenner voor de formatie deze zes tips van ondernemers voor ons doorspelen?

U bent het, als verkenner voor de formatie, ongetwijfeld met ons eens: tot welk nieuw kabinet u ook de aanzet gaat geven, de nieuwe ploeg valt met zijn neus in de boter. Leiding mogen geven aan één van de meest concurrerende en welvarende landen ter wereld met een structureel hoog spaaroverschot en een enorm opgebouwd pensioenvermogen: veel buitenlandse collega's zouden er een moord voor doen.

Daarbij even stil staan, zou geen slecht begin zijn van de formatie. Natuurlijk, elke tijd kent zijn uitdagingen en problemen, en de onze vormt daarop zeker geen uitzondering. Nederland is met enige vertraging uit de crisis gekomen en de internationale onzekerheden zijn groot. Nieuwe technologieën zijn zowel een zegen als een gevaar. Klimaatverandering vormt een reële bedreiging voor huidige en toekomstige generaties.

Tegelijkertijd zijn er weinig momenten in de geschiedenis geweest die zoveel mogelijkheden boden om alle kennis, kunde en ondernemingszin die ons land rijk is, in te zetten voor een welvarender Nederland en een duurzamere wereld.

Een plek waar iedereen kansen krijgt en iedereen meedoet: jong en oud, autochtoon en allochtoon, gezond of met een vlekje.

Klinkt dat idealistisch? Jazeker. Is dat onrealistisch? Welnee, niet als een nieuw te vormen kabinet ambitieus en slim te werk gaat. Ondernemers geven u daar graag alvast deze zes tips voor mee. Speelt u ze voor ons door?

TIP #1

INVESTEER IN EEN BETER NEDERLAND

Geen land ziet er vanuit de lucht zo 'af' uit als Nederland. Maar schijn bedriegt, want in veel opzichten is Nederland nog niet klaar voor de toekomst. Onze huizen en bedrijfsgebouwen kunnen veel zuiniger, onze wegen en auto's kunnen slimmer en duurzamer, onze binnensteden kunnen bruisender, onze digitale snelwegen kunnen sneller en onze energieproductie kan en moet veel groener. Investeren in een Nederland dat daarin voorop loopt, kent alleen maar winnaars. Het levert ons betere voorzieningen, meer werkgelegenheid, extra innovatie en

**DE
NIEUWE
PLOEG
VALT MET
ZIJN
NEUS IN
DE
BOTER**

volop exportmogelijkheden op. Deze tip zou dan ook een *no brainer* moeten zijn: maak investeren in een beter Nederland tot de absolute prioriteit van het nieuwe kabinet.

TIP #2

GA SLIM TE WERK MET BELASTINGEN

Leuker kunnen we het niet maken, wel gemakkelijker, zo hield de Belastingdienst ons jarenlang voor. En inderdaad, ondernemers en burgers worden meestal niet erg blij van belasting betalen. Behalve het gemakkelijk maken, is het daarom vooral van belang om belasting heffen zo slim mogelijk te doen. Wat dat betekent? Nou, om te beginnen de belastingen zo laag mogelijk houden. Een kleine en efficiënte overheid soepel laten draaien, dat moet het belangrijkste uitgangspunt zijn. Dat betekent dat lastenverzwaringen die in crisistijd wellicht nodig waren, in betere tijden weer teruggebracht moeten worden. Het betekent ook dat belastingen zo min mogelijk verstorend moeten werken. Belastingen die mensen en bedrijven het land uitjagen, veel administratieve lasten opleveren of de koopkracht aantasten, zijn daarom niet zo'n goed idee en leveren uiteindelijk ook niets op.

TIP #3

CREËER KANSEN VOOR IEDEREEN

Een samenleving waarbij iedereen de kans krijgt om volwaardig mee te doen. Klinkt prachtig, maar begint eerst en vooral met het creëren van al die kansen. Bijvoorbeeld door het aantal beschikbare banen op te sturen richting volledige werkgelegenheid. Onmogelijk? Zeker niet. Door het bedrijfsleven te helpen om fors in Nederland te investeren, komen die banen vanzelf. En als de regels en risico's voor ondernemers als het gaat om het aannemen van vast personeel tot behapbare proporties worden teruggebracht, levert dat voor iedereen meer zekerheid op. Vervolgens moet een sociale agenda het mogelijk maken dat mensen zich kunnen blijven opleiden en ontwikkelen, bijvoorbeeld met een persoonlijke ontwikkelingsrekening. Dan doen werkgevers ondertussen hun uiterste best om ook mensen met een arbeidshandicap een plek te geven in hun bedrijf. Is dit geen goede deal?

TIP #4

WERK SAMEN AAN ONZE VEILIGHEID

We hebben een duizelingwekkend jaar achter de rug, met aanslagen, grote vluchtelingenstromen, het Brexit-referendum en de verkiezing van Donald Trump. Eén ding is zeker: om goed te kunnen opereren in een instabiele wereld moet je sterk staan. Met dat doel moeten we beter en intensiever samenwerken binnen de Europese Unie. Met name als het gaat om onze veiligheid, om het beheersen van migratiestromen en de bestrijding van terrorisme. De bescherming van onze Europese buitengrenzen vraagt om nieuwe investeringen. Maar we moeten tegelijkertijd ook werken aan vrede en welvaart in de wereld om ons heen. Laat Nederland daarom actief meewerken aan een groot opgezet Europees ontwikkelings- en veiligheidsplan voor Afrika. En maak een deel van het budget van Ontwikkelingssamenwerking daarvoor vrij.

TIP #5

BESCHERM DE HANDEL

Voor een handelsnatie als de onze staat er momenteel veel op het spel. Oprukkend protectionisme bedreigt de wereldhandel en daarmee ook onze boterham. Iets waartegen we ons moeten blijven verzetten. Dichtbij huis brengt de naderende Brexit veel onzekerheid met zich mee. Laten we er daarom alsjeblieft goed op letten dat de manier waarop het vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie wordt geregeld, geen grote schade toebrengt aan de Nederlandse economie. De hervorming van de Amerikaanse winstbelasting kan daarnaast tot een exodus leiden van Amerikaanse hoofdkantoren uit Nederland. Hoogste tijd dus om ons vestigingsklimaat op orde te brengen. Tot slot: het hoofd koel houden valt niet mee nu de spanningen wereldwijd oplopen. Maar het is toch echt in ieders belang om goede relaties met handelspartners te

JERRY LAMPEN/ANP

Deze week zet verkenner Edith Schippers alle formatiewensen op een rij: christelijk progressief, groen, zakenkabinet of...

koesteren. Laten we het goede voorbeeld geven: Nederlandse bedrijven hebben de wereld immers veel te bieden.

TIP #6

LAAT ONDERNEMERS ONDERNEMEN

Het klinkt misschien als preken voor eigen parochie, maar daarom is het niet minder waar: ondernemerschap is de enige échte welvaartsmotor van onze samenleving. Die motor een paar tandjes sneller laten draaien, is daarom in ieders belang. En het kan ook. Geef ondernemers betere toegang tot risicodragend en vreemd vermogen. Stimuleer bedrijven om te investeren. Maak het minder risicovol om personeel in dienst te nemen. Help ze om mee te gaan in de digitalisering. Zorg voor betere en moderne regels. En zie wat er dan allemaal vrij komt aan positieve energie, nieuwe banen, slimme oplossingen en extra welvaart. Daar maakt een nieuwe kabinet de kiezers pas echt blij mee. ■

JEROEN POORTVLIET

Feestje

Ik weet niet wat ik erger vind: verkiezings- of formatietijd. De clichés vliegen je in elk geval weer om de oren. Dat peilingen maar peilingen zijn. Of ze nu goed zijn of slecht. En anders zijn er nog eigen, alternatieve peilingen. Trump maakt school, ook in Nederland.

De verkiezingsdebatten leken meer over het format dan over de inhoud te gaan, inclusief het 'wat kijkt u vals' van interviewster Diana Matroos. Wat dat betreft is het maar goed dat de PVV en DENK verschillende debatten uit de weg gingen. En niet met bepaalde 'fake' media wilden praten. Dat scheelde weer in de hoeveelheid verkiezingsnieuws.

Ondertussen kregen we ook de nodige persoonlijke informatie over de lijsttrekkers te verwerken. Om vooral maar duidelijk te maken dat er écht een mens achter de politicus schuilgaat. We weten nu van de humor van Sybrand Buma. Van de danskunsten van Henk Krol. Van het lavendelzakje van Thierry Baudet. Van de piano van Thierry Baudet. Misschien kan hij die in de hal van het Kamergebouw laten zetten. Kan hij samen met Mark Rutte *quatre-mains* spelen, en hoeft Rutte niet meer uit te wijken naar dat ouwe ding in de hal van Den Haag CS.

In het persoonlijkheidsoffensief maakten de media effectief gebruik van de inzet van kind-journalisten. Die werken ontwapenend en dwingen politici voor even van hun vaste riedel af te wijken. Zelfs Geert Wilders kreeg hierdoor iets menselijks. Wat zou hij als eerste gaan doen als hij bekend en bedreigd politicus af was? Gewoon, een stukje rijden in zijn eigen auto.

En nu is het dus formatietijd. Na het bombardement aan verkiezingsnieuws krijgen we de radiostilte van de gesloten deuren. Journalisten die dagenlang rondhangen op het Binnenhof voor een snipper nieuws, of ergens in de provincie, achter een hek van een toch niet geheim gebleven onderhandelingsoord. En dan maar hopen dat het bij die ene keer blijft.

Ach, laten we het maar zien als het feestje van de democratie. Da's nog altijd beter dan het feestje van de dictatuur.

Paul Scheer